

Viestinnän pääosasto
Osasto C – Suhteet kansalaisiin
Yleisen mielipiteen seurantayksikkö

Strasbourg, 12. joulukuuta 2008

EUROOPAN PARLAMENTIN VAALIT 2009

Euroopan parlamentin Eurobarometri-kysely (Standardi Eurobarometri 70) – syksy 2008 Analyysi

Tarkasteltaessa tuloksia tästä toisesta erityisesti Euroopan parlamentin (EP) vaaleihin keskittyvästä Eurobarometri-tutkimuksesta (EB) olisi pidettävä mielessä, että tutkimus tehtiin talous- ja rahoituskriisin kärjistymisen aikaan lokamarraskuussa 2009¹

Tutkimuksesta voi tunnistaa seuraavat suuntaukset:

- ⇒ Vaaliteemat: taloudelliset ja sosiaaliset huolenaiheet olivat pääosassa jo keväällä 2008 tehdyssä edellisessä tutkimuksessa ja ovat sen jälkeen vahvistuneet huomattavasti.
- ⇒ Tietämys vaaleista: tietoisuus vaalien ajankohdasta on selvästi paranemassa. Kriisin kärjistymisvaiheessa kiinnostus Euroopan parlamentin vaaleja kohtaan heikkeni hieman ja samalla laski äänestystodennäköisyys.²
- ⇒ EU ja unionin kansalaisten odotukset:
  - Unionin kansalaiset odottavat Euroopan parlamentin ennen kaikkea tukevan turvallisuusongelmiin liittyviä politiikkoja, (YUTP, kuluttajansuoja ja terveyden suojeleminen, ilmastonmuutos).
  - Arvoista ylitse muiden nousee yhteisvastuullisuus.
- ⇒ Eurooppalaisia yhdistävät siteet:
  - Euro katsotaan tärkeimmäksi eurooppalaista identiteettiä tukevaksi tekijäksi.
  - Jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhdenmukaistaminen voisi olla tärkein niistä keinoista, joilla eurooppalaiset voitaisiin saada tuntemaan itsensä unionin kansalaisiksi.

¹ Standardi Eurobarometri: yhteensä 26 618 henkilöhaastattelua 27 jäsenvaltiossa.

² Äänestysaikomusta ei pidä sekoittaa äänestysaktiivisuuteen. Kun vaaleihin on vielä kahdeksan kuukautta, kyseessä ovat vasta mielipiteet (kysymykseen on vastattu kontekstissa, joka ei liity vaaleihin), mutta itse vaalien aikana on kyse toiminnasta (itse äänestämisestä).

Yksityiskohtaisia tietoja kustakin kysymyksestä (maakohtaisesti sekä sosiaali- ja väestöryhmittäin) on Eurobarometrin ensimmäisissä tuloksissa ja Power Point-esityksessä.

I Vaaliteemat

Teemat ovat periaatteessa samat kuin viime EB:ssä. Niissä on kuitenkin muun muassa talous- ja rahoitusilanteeseen liittyviä huomattavia eroja:

a) Yksilötason taloudelliset huolenaiheet, yli 40 prosenttia:

Kolme tärkeintä aihetta ovat kasvattaneet huomattavasti osuuttaan viime tutkimuksen jälkeen: talouskasvu (51 %, +6), työttömyys (49 %, +2) sekä inflaatio ja ostovoima (47 %, +6).

Pitkän aikavälin näkymiin liittyviä aiheita ei toisaalta pidetä keskeisimpinä nykyisistä huolenaiheista: Euroopan sosiaalisen mallin tukemista pitää tärkeänä vain 13 prosenttia (+1) ja eläkkeiden tulevaisuutta 33 prosenttia (+1) vastaajista.

Keskeisimpinä pidetyt kysymykset liittyvät aloihin, joilla EU:lla ei ole toimivaltaa.

b) Maailmanlaajuiseen yleiseen turvallisuuteen liittyvät huolenaiheet, 28–33 prosenttia:

Yhteisiä huolenaiheita ei enää pidetä ollenkaan yhtä tärkeinä kuin ennen: turvattomuus (33 %, -4) ilmastonmuutoksen torjunta (29 %, -4), maahanmuutto (29 %, -3) ja terrorismi (28 %, -7).

c) Tietyt EU:n politiikat ja toimielimet, 13–20 prosenttia.

Euro ja maatalous (17 %, =), EU:n asema kansainvälisissä yhteyksissä (17 %, + 2), eri toimielinten toimivalta sekä identiteetti ja arvot (kukin 13 % (+1)).

Kaikissa näissä teemoissa on huomattavia sekä kansallisia että sosiaali- ja väestöryhmien välisiä eroja (ks. "Ensimmäiset tulokset").

II Tietoisuus vaalien ajankohdasta

Vastaajilta kysyttiin ensin vaaliajankohtaa sekä sen jälkeen kiinnostuneisuutta ja äänestystodennäköisyyttä.

a) Vaaliajankohta tunnetaan aiempaa paremmin

Vuosi sitten vain 9 prosenttia eurooppalaisista tiesi, että vaalit pidetään vuonna 2009 (EB 68). Vastaava osuus on nyt 26 prosenttia. Kuusi kuukautta sitten (EB 69) 4 prosenttia kyselyyn osallistuneista tiesi vaalikuukauden. Nyt vastaava osuus on 8 prosenttia.

Niiden vastaajien lukumäärä, jotka eivät tiedä vaaliajankohtaa (EOS), on vähenemässä: heitä on nyt 67 prosenttia, kun vastaava osuus EB 68:ssa ja 69:ssä oli 75 prosenttia.

Maiden välisten erojen osalta ks. "Ensimmäiset tulokset".

- *Sosiaali- ja väestöryhmäkohtaiset kriteerit:*

Miehet tietävät vaaliajankohdan naisia paremmin. Sama pätee vastaukseen "kesäkuu 2009".

EOS-vastausten osuus on 17–24-vuotiaiden ikäryhmässä 72 prosenttia. Lisäksi tähän ikäryhmään kuuluvat antoivat vaalien ajankohtaa koskevaan kysymykseen väärän vastauksen useammin kuin muihin ikäryhmiin kuuluvat.

- *Poliittinen kanta:*

Oikeistopuolueita kannattavat vastaajat tietävät vaaliajankohdan vasemmistopuolueiden kannattajia paremmin.

- *Keskeiset mielipidejohtajat³:*

Keskeisistä mielipidejohtajista 15 prosenttia vastasi "kesäkuu 2009", kun EU:n keskiarvo oli 8 prosenttia. Heistä 42 prosenttia vastasi "vuonna 2009", kun keskiarvo oli 26 prosenttia, ja 49 prosenttia vastasi "EOS", kun keskiarvo oli 67 prosenttia.

b) Kiinnostus edelleen vähäinen

- Vastaajista 54 prosenttia vastasi, että he "eivät ole kiinnostuneita", kun EB 69:ssä vastaava osuus oli 51 prosenttia.
- Vastaajista 44 prosenttia vastasi, että he "ovat kiinnostuneita", kun EB 69:ssä vastaava osuus oli 46 prosenttia.

Tämä vähäinen kiinnostuksen heikkeneminen kriisin kärjistymisvaiheessa osoittaa vaaliteemoja koskevien vastausten tavoin, että eurooppalaiset ovat eniten huolissaan talouteen liittyvistä kysymyksistä.

c) Äänestysintoa kannustettava edelleen

Vaaleissa todennäköisesti äänestävien osuus on nyt pienempi kuin kuusi kuukautta sitten (EB 69).

Asteikon 1–10 mukaan todennäköisimmin äänestävien (todennäköisyys 9–10) osuus on nyt 34 prosenttia, kun se edellisellä kerralla (EB 69) oli 37 prosenttia.

Samaa asteikkoa käytettäessä niiden osuus jotka "luultavasti eivät" äänestä, on lähes sama kuin viime kerralla (15 %, +1).

Näitä kahta lukua voidaan pitää perustana niiden osuudelle, jotka periaatteessa äänestäisivät, sekä niiden osuudelle, jotka eivät periaatteessa äänestäisi.

---

³ Sosiaalisessa verkostossa oleva henkilö, jonka välityksellä tietämystä voidaan parantaa.

⇒ **Äänestysaikomusta ei pidä sekoittaa äänestysaktiivisuuteen**

Näiden tietojen perusteella ei missään tapauksessa voida päätellä, että 34 prosentin osuus kuvaisi äänestysaktiivisuutta. Kun vaaleihin on vielä kahdeksan kuukautta, kyseessä ovat vasta mielipiteet (kysymykseen on vastattu kontekstissa, joka ei liity vaaleihin), mutta itse vaalien aikana on kyse toiminnasta (itse äänestämisestä).

III EU ja kansalaisten odotukset

a) Euroopan parlamentin tärkeimmät tavoitteet

- ⇒ Suojelutarve: eurooppalaiset toivovat, että YUTP:n avulla pyrittäisiin selviytymään kansainvälisistä kriiseistä (36 %), kuluttajansuojaa ja kansanterveyden suojelua parannettaisiin (33 %) ja torjuttaisiin ilmastonmuutosta (31 %).
- ⇒ On ristiriitaista, että talous-, budjetti- ja veropolitiikkojen koordinointi on vasta seitsemännellä sijalla vastaajien tärkeysjärjestyksessä (26 %), vaikka talouteen liittyvät huolenaiheet ovat vaalikampanjan hallitsevia teemoja. Yksilötason huolenaiheet ovat tässäkin yhteydessä kansalaisille tärkeämpiä kuin yhteisötason keinot kriisin torjumiseksi.

b) Arvot, joita Euroopan parlamentin olisi puolustettava

Arvojen tärkeysjärjestys on pysynyt samana, lukuun ottamatta sitä, että kriisin aikana yhteisvastuullisuudesta on tullut tasavertaisuutta tärkeämpi: "jäsenvaltioiden välinen yhteisvastuu" (36 %, =) on nyt tärkeämpi kuin "miesten ja naisten välinen tasa-arvo" (36 %, =), jota tärkeämmäksi katsotaan kuitenkin "ihmisoikeuksien suojele maailmassa" (53 %, -5).

Prosenttiyksikköjen lasku ei ole vertailukelpoinen. Kyselyyn osallistuneet saivat antaa kolme vastausta. EB 70:ssä he ovat valinneet vastauksensa entistä tarkemmin ja keskittyneet tärkeimmiksi katsomiinsa arvoihin.

c) Euroopan rakentamisen nykyiset ja tulevat tavoitteet

- ⇒ Talouskriisin kanssa edelleen kamppailevien eurooppalaisten tärkeimpänä Euroopan rakentamiseen liittyvänä tavoitteena on nykyään talouden kehittäminen ja Euroopan talouskasvu (23 %), joka on tärkeämpi kuin kaikkien unionin kansalaisten elintason parantaminen (18 %) sekä rauhan ja vakauden ylläpitäminen (16 %).
- ⇒ Kun vastaajilta toisaalta kysyttiin, minkä *pitäisi olla* Euroopan rakentamisen päätavoite, 23 prosenttia heistä antoi vastaukseksi kaikkien unionin kansalaisten elintason parantamisen, joka oli tärkeämpi kuin talouden kehittäminen ja Euroopan talouskasvu (17 %) sekä rauhan ja vakauden ylläpito (17 %).

Eurooppalaisten mielestä Euroopan rakentamisessa olisi keskityttävä vahvemmin elintason parantamiseen kuin talouden kehittämiseen ja talouskasvuun, joiden vaikutukset eivät ole yhtä konkreettiset kansalaisten kannalta.

IV Kansalaisia yhdistävät siteet

Euroopan rakentamisesta käytävän keskustelun ollessa kiivaimmillaan on syytä tarkastella, mitkä siteet eurooppalaisia yhdistävät ja mitkä ovat syyt heidän yhdistymiselleen.

a) Eurooppalaisen identiteetin luomiseen liittyvät tekijät

Euron katsoo tärkeimmäksi eurooppalaista identiteettiä tukevaksi tekijäksi 40 prosenttia vastaajista. Se on tärkeämpi kuin demokraattiset arvot (37 %) ja historia (24 %).

Eurooppalaiset näyttävät siis suhtautuvan aiempaa myönteisemmin euroon nyt, kun eurolla on vakauttava asema ja se toimii puskurina talouskriisin aikana.

b) Euroopan kansalaisuuden tunteeseen liittyvät tekijät

Vastaajilta kysyttiin, mitkä tekijät heidän mielestään lujittavat Euroopan kansalaisuuden tunnetta.

Kyselyyn osallistuneista 39 prosenttia katsoi lujittavaksi tekijäksi kaikissa jäsenvaltioissa yhtenäisen eurooppalaisen sosiaaliturvajärjestelmän, 24 prosenttia luonnonkatastrofeja torjuvan yhteisön toimintayksikön ja 20 prosenttia kansalaisten suoraan valitseman EU:n presidentin. Näin ollen voidaan havaita kaksi yhteisvastuullisuuteen ja turvallisuuteen liittyvää aihetta.

Näillä kolmella aihealueella 15–24-vuotiaat nuoret erottuvat selkeästi vanhemmista ikäryhmistä:

Nuorista 24 prosenttia (EU:n keskiarvo 18 %) uskoo, että eurooppalainen henkilökortti, joka hankittaisiin kansallisen henkilökortin lisäksi, vahvistaisi Euroopan kansalaisuuden tunnetta. Nuorista 21 prosenttia kannattaa äänioikeuden saamista kaikissa asuinjäsenvaltion järjestämissä vaaleissa, ja heitä vanhemmista vastaajista sitä kannattaa 19 prosenttia. Lisäksi 21 prosenttia nuorista kannattaa unionin kansalaistaidon kurssin ottamista ensiasteen opetukseen, kun heitä vanhemmista sitä kannattaa 18 prosenttia.

V Euroopan rakentamisen nykytilanne

Kahdeksan kuukautta ennen vaaleja oli myös kiinnostavaa tutkia, miten eurooppalaiset kokevat Euroopan rakentamisen nykytilanteen ja miten he suhtautuvat siihen.

a) Euroopan rakentamisen kokeminen

Eurooppalaisten mielestä

- EU on kasvanut liian nopeasti (56 % samaa mieltä, 32 % eri mieltä)
- se, mikä yhdistää eri maiden kansalaiset on tärkeämpää kuin se, mikä erottaa heidät (72 % samaa mieltä, 17 % eri mieltä)
- EU:lla on tällä hetkellä pulaa ideoista ja hankkeista (42 % samaa mieltä, 38 % eri mieltä)
- EU on välttämätön globaalien haasteiden (ilmastonmuutoksen, terrorismin jne.) torjumiseksi (73 % samaa mieltä, 16 % eri mieltä)

Näistä tuloksista käy ilmi, ettei Euroopan rakentamista sinänsä kyseenalaisteta mutta sille olisi saatava uutta voimaa. Valtaosa vastaajista on Italiaa ja Puolaa lukuun ottamatta toisaalta sitä mieltä, että EU on kasvanut liian nopeasti. Yllättävää on, että tätä mieltä ollaan myös 12 uudessa jäsenvaltiossa, vaikkakin osuus 15 vanhassa jäsenvaltiossa on 10 prosenttia suurempi (63 %) kuin 12 uudessa jäsenvaltiossa (53 %).

b) Kannatus Euroopan rakentamiselle

Tähän kysymykseen annetut vastaukset vahvistavat edellä käsitellyt tulokset:

- Euroopan unionin rakentamista on jatkettava (54 %).
- Euroopan unionin rakentaminen on edennyt liian pitkälle, ja meidän on palattava takaisinpäin (19 %).
- Euroopan unionin rakentamista ei pidä jatkaa, eikä meidän pidä palata takaisinpäin (spontaani vastaus) (16 %).
- EOS (11 %).

VI Euroopan parlamentin kuva ja näkyvyys tiedotusvälineissä sekä tietämys Euroopan parlamentista

a) Parlamentin kuva

Euroopan parlamenttia kuvataan demokraattiseksi toimielimeksi (sitä piti osuvana 66 % ja huonona kuvauksena 19 % vastaajista), mutta sitä ei tunneta hyvin (51 % samaa ja 37 % eri mieltä). Parlamentti ei ota Euroopan kansalaisten näkemyksiä tarpeeksi huomioon (40 % samaa ja 43 % eri mieltä). Parlamentti on dynaaminen (44 % samaa ja 36 % eri mieltä), mutta myös teknokraattinen (40 % samaa ja 25 % eri mieltä). Vastaajista 43 prosenttia katsoo, että sana "tehoton" kuvaa huonosti parlamenttia, kun 34 prosenttia katsoo, että sana kuvaa sitä hyvin.

b) Parlamentin näkyvyys tiedotusvälineissä

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he äskettäin lukeneet lehdistä, nähneet internetissä tai kuulleet radiosta jotakin Euroopan parlamenttiin liittyvää. Vastaajista 44 prosenttia vastasi kyllä (vuosi sitten 42 %) ja 53 prosenttia ei (vuosi sitten 54 %).

c) Tiedot parlamentin toiminnasta

Vastaajista 73 prosenttia (=) katsoo olevansa huonosti ja 23 prosenttia (24 % EB 68:ssa) hyvin perillä parlamentin toiminnasta.

VII Euroopan parlamentin asema ja vastaajien luottamus toimielimiin

a) Parlamentin asema EU:ssa – huom. Standardi Eurobarometri 70 (kevät 2009)

Käsitykset parlamentin, komission ja neuvoston aseman merkityksestä eivät ole muuttuneet. Euroopan keskuspankin asema katsotaan sitä vastoin aiempaa tärkeämmäksi (+ 2 %).

- ⇒ Eurooppalaisten näkemys **Euroopan parlamentin** asemasta on seuraava: vastaajista 74 prosenttia katsoo sen tärkeäksi (75 % EB 69:ssä), 12 prosenttia ei katso sitä tärkeäksi (11 % EB 69:ssä) ja 14 prosenttia ei osaa sanoa (= EB 69:ssä).
- ⇒ 68 prosenttia eurooppalaisista on sitä mieltä, että **Euroopan komission** asema on tärkeä (= EB 69:ssä), 11 prosentin mielestä se ei ole tärkeä (10 % EB 69:ssä) ja 21 prosenttia ei osaa sanoa (22 % EB 69:ssä).
- ⇒ 61 prosenttia eurooppalaisista katsoo **Euroopan unionin neuvoston** aseman tärkeäksi (60 % EB 69:ssä), 12 prosenttia ei katso sitä tärkeäksi (= EB 69:ssä) ja 27 prosenttia ei osaa sanoa (28 % EB 69:ssä).
- ⇒ **Euroopan keskuspankin** aseman katsoo tärkeäksi 73 prosenttia eurooppalaisista (71 % EB 69:ssä), 8 prosenttia ei katso sitä tärkeäksi (= EB 69:ssä) ja 19 prosenttia ei osaa sanoa (21 % EB 69:ssä).

b) Luottamus toimielimiin – huom. Standardi Eurobarometri 70 (kevät 2009)

EB 69 -tutkimukseen verrattuna on havaittavissa, että luottamus toimielimiin on pysynyt samana tai laskenut hyvin vähän, noin 1–2 prosenttia.

- ⇒ Eurooppalaisista 51 prosenttia luottaa **Euroopan parlamenttiin** (52 % EB 69:ssä), 31 prosenttia ei luota (27 % EB 69:ssä) ja 18 prosenttia ei osaa sanoa (21 % EB 69:ssä).
- ⇒ Eurooppalaisista 47 prosenttia luottaa **Euroopan komissioon** (= EB 69:ssä), 30 prosenttia ei luota (27 % EB 69:ssä) ja 23 prosenttia ei osaa sanoa (26 % EB 69:ssä).
- ⇒ Eurooppalaisista 42 prosenttia luottaa **Euroopan unionin neuvostoon** (43 % EB 69:ssä), 29 prosenttia ei luota (26 % EB 69:ssä) ja 29 prosenttia ei osaa sanoa (31 % EB 69:ssä).
- ⇒ Eurooppalaisista 48 prosenttia luottaa **Euroopan keskuspankkiin** (50 % EB 69:ssä), 30 prosenttia ei luota (24 % EB 69:ssä) ja 22 prosenttia ei osaa sanoa (26 % EB 69:ssä).

Standardi Eurobarometrin analyysistä käy ilmi, että luottamus etenkin niihin hallituksiin on kasvussa, jotka olivat ensimmäisinä torjumassa talouskriisiä. Saksa 42 prosenttia (36 %), Tanska 60 prosenttia (55 %), Ranska 31 prosenttia (28 %), Italia 26 prosenttia (15 %), Yhdistynyt kuningaskunta 29 prosenttia (24 %).

Yleisen mielipiteen seurantayksikkö